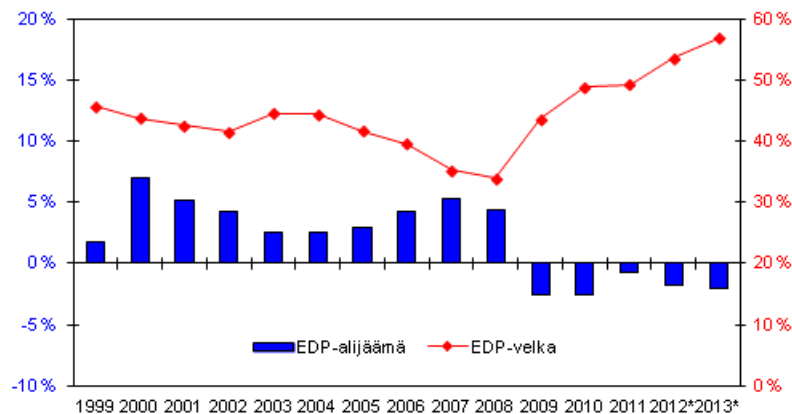


# Julkisyhteisöjen alijäämä ja velka 2013

## Julkisen talouden alijäämä 2 prosenttia ja velka 56,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2013

Tilastokeskuksen alustavien ennakkotietojen mukaan Suomen julkisyhteisöjen sulautettu bruttovelka kasvoi vuoden 2013 aikana 7 miljardilla eurolla 110,2 miljardiin euroon. Velan suhde bruttokansantuotteeseen nousi edellisvuoden 53,6 prosentista 56,9 prosenttiin. Julkisyhteisöjen alijäämä suhteessa bruttokansantuotteeseen nousi 2,0 prosenttiin, kun vuotta aikaisemmin alijäämä oli 1,8 prosenttia. Julkinen alijäämä ja velka pysyivät ennakkotietojen mukaan EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisten viitearvojen alapuolella.

### Suomen julkisyhteisöjen alijäämä (-) ja velka, suhteessa BKT:hen



Vuonna 2013 julkisyhteisöjen rahoitusasema oli 3,9 miljardia euroa alijäämäinen. Valtionhallintosektorin alijäämä pysyi lähes ennallaan ollen 6,5 miljardia euroa. Paikallishallintosektorin alijäämä pieneni 0,7 miljardia euroa 1,5 miljardiin euroon. Tämä johtui siitä, että verotulot kasvoivat ja menojen kasvu hidastui. Työeläkelaitokset ja muut sosiaaliturvarahastot keräsivät 4,1 miljardin euron ylijäämän, joka oli 1,1 miljardia pienempi kuin 2012. Tähän vaikutti pääasiassa se, että maksetut eläkkeet kasvoivat enemmän kuin eläketulot.

Vuonna 2013 julkisyhteisöjen sulauttamaton bruttovelka kasvoi 7,2 miljardia euroa edellisestä vuodesta. Valtion velka kohosi 5 miljardia, ja kuntien velka kasvoi 2,2 miljardia euroa. Julkisyhteisöjen sisäiset velat kasvoivat 0,2 miljardin euron verran. EDP-velka kuvaa julkisyhteisöjen velkaa talouden muille

sektoreille ja ulkomaille, ja sen kehitykseen vaikuttavat sekä sulauttamattoman bruttovelan että julkisyhteisöjen sisäisten velkojen muutokset. Valtionhallintosektorin EDP-velkaa on hieman tarkistettu vuosille 2009-2012 johtuen Eurostatin antamasta ohjeistuksesta kirjata EU-komission talletukset talletusveloiksi. Aiemmin ne oli kirjattu muiden velkojen erään, jota ei lueta EDP-velkaan mukaan.

Julkisyhteisöjen tilinpidossa Euroopan väliaikainen rahoitusvakaussväline ERVV käsitellään Eurostatin päätöksen perusteella siten, että ERVV:n velanotto tilastoidaan osaksi takauksia myöntäneiden maiden julkista velkaa. Avunsaajamaan ERVV:ltä saama laina tilastoidaan ikään kuin se olisi saatu takaukset myöntäneiltä euromailta, ja nämä maat puolestaan ovat vastaavan summan velkaa ERVV:lle. Tämän seurauksena takaukset myöntäneillä euromailla EDP-bruttovelka kasvaa, mutta nettovelka pysyy ennallaan, koska ko. maille syntyy yhtä iso saaminen avunsaajamaalta. Kullekin maalle kirjattava julkinen velka ERVV:n myöntämistä lainoista lasketaan jakamalla avunsaajamaille annettu laina sovitulla jako-osuudella (perustuu kuhunkin tukipakettiin osallistuvien jäsenmaiden osuuksiin EKP:n pääomasta).

Vuodelle 2013 Suomen julkisyhteisöjen velkaan on kirjattu 3426 miljoonaa euroa velkaa, jonka ERVV on myöntänyt avunsaajamaille ja vuoden 2012 lopussa sitä oli 2702 miljoonaa euroa. Vastaavaa käsittelyä ei Euroopan vakaussmekanismin (EVM) kohdalla tehdä.

Tilastossa käytetty julkisen alijäämän käsite on EU:n vakauss- ja kasvusopimukseen liittyvän liiallisten alijäämien menettelyn (EDP) mukainen. Tämä nk. EDP-alijäämä vastaa kansantalouden tilinpidossa (EKT95) laskettua julkisyhteisöjen sektoritilin mukaista nettoluotonantoa lukuun ottamatta swap- ja korkoterminisopimuksiin liittyviä korkovirtoja, jotka EDP-alijäämäraportoinnissa kirjataan osaksi korkoja, mutta kansantalouden tilinpidossa johdannaisvelan muutoksiksi. Vuonna 2013 menetelmien eron vaikutus oli 0,3 prosenttia BKT:sta, ja EKT95-sektoritilien mukainen nettoluotonanto oli ennakkotietojen mukaan -2,4 prosenttia BKT:sta.

Julkisyhteisöjen EDP-velka eroaa käsitteellisesti jonkin verran esimerkiksi valtion osalta Valtiokonttorin julkaisemasta valtionvelasta. Valtion EDP-velkaan luetaan mukaan lisäksi väliaikaisen rahoitusvakaussvälineen ERVV:n myöntämät lainat avunsaajamaille (kuten edellä selitettiin), johdannaisopimuksiin liittyvät saadut vakuustalletukset, ydinjätehuoltorahaston pääoma, valtion elinkaarihankkeiden investoinneista syntyneet velat ja kierrossa olevat kolikot. Kansantalouden tilinpidossa valtionhallintosektori on myös käsitteellisesti laajempi kuin budjetti- ja rahastotalous, joiden lisäksi siihen luetaan mm. yliopistot, Solidium ja Yleisradio. Kun nämä erot otetaan huomioon päästään EDP-käsitteen mukaiseen valtionhallinnon sulauttamattomaan bruttovelkaan (Liitetaulukko 3) eli vuonna 2013 Valtiokonttorin valtionvelka 89,7 mrd euroa + velan käsitteelliset erot 9 mrd euroa + sektorirajauksesta johtuvat erot 0,7 mrd euroa = valtionhallinnon sulauttamaton bruttovelka 99,4 mrd euroa. Arvostusperiaatteena molemmissa velkakäsitteissä on nimellisarvo, jossa valuutanvaihtosopimusten vaikutus on huomioitu.

Tilaston seuraava julkistus on 31.3.2014, jolloin Tilastokeskus julkistaa EU:n komissiolle maaliskuun lopussa toimitettavat liiallisten alijäämien menettelyn (EDP) mukaiset alijäämä- ja velkatiedot. Siinä yhteydessä nyt julkaistut tiedot voivat tarkentua.

# Sisällys

## Taulukot

### Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Julkisyhteisöjen EDP-alijäämä 1998-2013.....	4
Liitetaulukko 2. Julkisyhteisöjen EDP-velka 1998-2013 .....	4
Liitetaulukko 3. Julkisyhteisöjen sulauttamaton bruttovelka ja EDP-velka, mrd. euroa 2000-2013.....	5
Tietojen tarkentuminen.....	6
Laatuseloste: Julkisyhteisöjen alijäämä ja velka .....	7

# Liitetaulukot

**Liitetaulukko 1. Julkisyhteisöjen EDP-alijäämä 1998-2013<sup>1)</sup>**

	Miljoonaa euroa				Suhde BKT:hen, %			
	Valtionhallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot	Yhteensä	Valtionhallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot	Yhteensä
1998	-1 745	-313	3 997	1 939	-1,5	-0,3	3,4	1,7
1999	-1 445	-243	3 794	2 106	-1,2	-0,2	3,1	1,7
2000	3 502	204	5 573	9 279	2,6	0,2	4,2	7,0
2001	2 015	-661	5 784	7 138	1,4	-0,5	4,2	5,1
2002	1 348	-587	5 231	5 992	0,9	-0,4	3,6	4,2
2003	322	-1 069	4 603	3 856	0,2	-0,7	3,2	2,6
2004	205	-1 262	4 813	3 756	0,1	-0,8	3,2	2,5
2005	368	-1 230	5 396	4 534	0,2	-0,8	3,4	2,9
2006	-130	-611	7 685	6 944	-0,1	-0,4	4,6	4,2
2007	1 736	-326	8 190	9 600	1,0	-0,2	4,6	5,3
2008	1 091	-789	7 858	8 160	0,6	-0,4	4,2	4,4
2009	-7 826	-1 181	4 757	-4 250	-4,5	-0,7	2,8	-2,5
2010	-9 522	-354	5 421	-4 455	-5,3	-0,2	3,0	-2,5
2011	-5 764	-1 038	5 446	-1 356	-3,1	-0,5	2,9	-0,7
2012*	-6 576	-2 168	5 232	-3 512	-3,4	-1,1	2,7	-1,8
2013*	-6 539	-1 480	4 128	-3 891	-3,4	-0,8	2,1	-2,0

1) \* Ennakkotieto

**Liitetaulukko 2. Julkisyhteisöjen EDP-velka 1998-2013<sup>1)</sup>**

	Miljoonaa euroa				Suhde BKT:hen, %			
	Valtionhallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot	Yhteensä	Valtionhallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot	Yhteensä
1998	53 125	3 263	27	56 414	45,5	2,8	0,0	48,4
1999	52 771	3 073	43	55 887	43,1	2,5	0,0	45,7
2000	54 469	3 414	9	57 892	41,2	2,6	0,0	43,8
2001	55 575	3 556	10	59 142	39,9	2,6	0,0	42,5
2002	55 458	4 061	48	59 567	38,6	2,8	0,0	41,5
2003	59 713	5 017	48	64 778	41,0	3,4	0,0	44,5
2004	61 676	5 896	15	67 587	40,5	3,9	0,0	44,4
2005	58 565	7 086	1	65 652	37,2	4,5	0,0	41,7
2006	57 934	7 761	1	65 696	34,9	4,7	0,0	39,6
2007	55 058	8 166	1	63 225	30,6	4,5	0,0	35,2
2008	54 550	8 464	1	63 015	29,4	4,6	0,0	33,9
2009	65 510	9 702	2	75 214	38,0	5,6	0,0	43,6
2010	76 912	10 228	1	87 141	43,0	5,7	0,0	48,8
2011	82 112	11 000	1	93 113	43,5	5,8	0,0	49,3
2012*	90 663	12 505	2	103 170	47,1	6,5	0,0	53,6
2013*	95 641	14 515	2	110 158	49,4	7,5	0,0	56,9

1) \* Ennakkotieto

**Liitetaulukko 3. Julkisyhteisöjen sulauttamaton bruttovelka ja EDP-velka, mrd. euroa 2000-2013<sup>1)</sup>**

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	2013*
A. Julkisyhteisöjen sulauttamaton bruttovelka:	73,4	71,4	70,4	72,1	73,3	71,0	70,3	68,1	68,0	79,8	91,6	99,0	108,4	115,6
- Valtionhallinto	67,9	65,9	64,6	65,5	65,9	62,5	61,1	58,6	57,9	68,5	79,8	86,6	94,4	99,4
- Paikallishallinto	5,4	5,4	5,7	6,5	7,4	8,4	9,1	9,5	10,1	11,3	11,8	12,4	14,0	16,2
- Sosiaaliturvarahastot	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B. Julkisyhteisöjen sisäiset velat	15,5	12,2	10,8	7,3	5,7	5,3	4,6	4,9	5,0	4,6	4,4	5,9	5,2	5,5
A-B. Julkisyhteisöjen sulautettu EDP-velka:	57,9	59,1	59,6	64,8	67,6	65,7	65,7	63,2	63,0	75,2	87,1	93,1	103,2	110,2
- Valtionhallinto	54,5	55,6	55,5	59,7	61,7	58,6	57,9	55,1	54,6	65,5	76,9	82,1	90,7	95,6
- Paikallishallinto	3,4	3,6	4,1	5,0	5,9	7,1	7,8	8,2	8,5	9,7	10,2	11,0	12,5	14,5
- Sosiaaliturvarahastot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

1) \* Ennakkotieto

# Tietojen tarkentuminen

## Julkisyhteisöjen EDP-alijäämän ja velan tarkentuminen 2009-2012, miljoonaa euroa

	Tilastovuosi	Uusin julkistus	1. julkistus	Tarkentuminen, uusin miinus ensimmäinen
Alijäämä	2009	-4 250	-3 682	-568
	2010	-4 455	-4 427	-28
	2011	-1 356	-937	-419
	2012	-3 512	-3 714	202
Velka	2009	75 214	75 217	-3
	2010	87 141	87 216	-75
	2011	93 113	93 030	83
	2012	103 170	103 131	39

# ***Laatuseloste: Julkisyhteisöjen alijäämä ja velka***

## ***1. Tilastotietojen relevanssi***

Tilasto sisältää tietoja Suomen julkisen talouden alijäämästä ja velasta. EU:n jäsenmaat raportoivat EU-komissiolle kahdesti vuodessa nk. EDP-alijäämä- ja velkatiedot, joita käytetään EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen yhteydessä arvioitaessa jäsenmaiden julkisen talouden tilaa. Raportointi on osa niin kutsuttua liiallisten alijäämien menettelyä (=Excessive Deficit Procedure, EDP). Alijäämäraportointi perustuu EU:n kansantalouden tilinpitojärjestelmään EKT 1995 ja erilliseen EU:n asetukseen (479/2009, muutettu viimeksi asetuksella 679/2010). Eri maiden toimittamat tiedot ovat keskenään vertailukelpoisia.

Tilasto sisältää tietoja Suomen julkisyhteisöjen alijäämästä ja bruttovelasta ja niiden muutokseen vaikuttaneista tekijöistä sekä tietoja valtion, kuntasektorin ja sosiaaliturvarahastojen EDP-alijäämien ja budjettialijäämien eroista.

Käytetyt luokitukset:

Euroopan tilinpitojärjestelmä EKT 1995; Eurostat 1995

Sektoriluokitus 2000; Käsikirjoja 5, Tilastokeskus

Rahoitusvaadeluokitus 1996; Käsikirjoja 6, Tilastokeskus.

Tilaston taustalla olevien julkisen talouden tilastojen laadintaan vaikuttavat keskeisesti myös EKT95 Alijäämä- ja velkamanuaali sekä Eurostatin erillispäätökset tiettyjen julkiseen talouteen liittyvien operaatioiden käsittelystä.

## ***2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus***

Tilasto on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto. Tilaston laadinnassa käytetään tietolähteenä lähinnä kansantalouden tilinpidon ja rahoitustilinpidon julkisyhteisöjä koskevia tietoja. Täydentävinä lähteinä käytetään mm. Valtiokonttorin raportteja, kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilastoa ja sosiaaliturvarahastojen tilinpäätöksiä.

## ***3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus***

Alijäämä- ja velkalukujen laatuun kohdistuu tarkkaa seuranta EU:n komission taholta. Koska tilasto on pääasiassa muista tilastoista johdettu tilasto, sen lähdetilastojen laadulla on ratkaiseva merkitys tilaston luotettavuuden kannalta. Tiedot pohjautuvat suurelta osin kansantalouden tilinpidon ja rahoitustilinpidon tietoihin, joten esimerkiksi BKT-suhdeluvut muuttuvat aina bruttokansantuotteen tarkentuessa.

Kansantalouden tilinpidon ja rahoitustilinpidon tietojen tarkentumisesta on yksityiskohtaisempaa tietoa näiden tilastojen kotisivuilla. Jokaisen tietojen toimituksen yhteydessä EU:n komissiolle Eurostat tarkistaa jäsenmaiden tietoja noin kolmen viikon ajan ja tämän tarkistusprosessin yhteydessä tiedot saattavat myös päivittyä. Alijäämä- ja velkatietojen osalta lähdetilastojen laadinnassa käytetty aineisto koostuu pääosin julkisyhteisöjen tilinpäätösaineistoista ja hallinnollisista aineistoista. Alipeittoa ei juuri esiinny, koska lähes kaikki pää tietolähteet perustuvat totaaliaineistoihin.

Ennakkojulkistuksissa lopullisia tietoja ei ole juurikaan käytettävissä, joten tarkkuustaso on tällöin alempi kuin myöhemmissä julkistuksissa.

## ***4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus***

Edellistä vuotta koskevat alustavat ennakkotiedot julkistetaan maaliskuun alussa. Mikäli maaliskuun aikana saadaan käyttöön tarkentuneita lähdeaineistoja, tietoja voidaan päivittää maaliskuun lopussa. Syyskuun lopussa julkaistaan tarkistetut tiedot. Tiedot raportoidaan EU:n komissiolle kahdesti vuodessa (maaliskuun lopussa ja syyskuun lopussa).

Tiedot ovat ennakkollisia siihen saakka, kunnes kansantalouden tilinpidon tiedot ovat lopullisia eli kaksi vuotta tilastovuoden päättymisen jälkeen.

Tiedot voivat muuttua tämän jälkeenkin menetelmämuutoksista johtuvien aikasarjatarkistusten yhteydessä.

## **5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys**

Tilaston tiedot julkaistaan kolme kertaa vuodessa tilaston kotisivuilla Julkinen talous -aihealueella. EU:n komissiolle laaditun alijäämä- ja velkaraportin sisältö julkaistaan tilaston kotisivuilla. Raportti sisältää myös Valtiovarainministeriön tuottamat ennustetiedot kuluvan vuoden julkisesta alijäämästä ja velasta.

Lisäksi Euroopan Unionin tilastovirasto Eurostat julkaisee tilaston tiedot kotisivuillaan.

Kuvaus tilaston laadinnassa käytetyistä menetelmistä on julkaistu tilaston kotisivuilla.

## **6. Tilastojen vertailukelpoisuus**

Sekä EDP-alijäämästä että -velasta on saatavissa aikasarja vuodesta 1975 lähtien. Aikasarjat ovat pääosin vertailukelpoisia vuodesta toiseen. Poikkeuksena tästä on mm. swap-sopimukseen liittyvien nettokorkomaksujen käsittely, ks. alempana.

## **7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys**

EDP-alijäämä vastaa kansantalouden tilinpidossa (EKT95) laskettua julkisyhteisöjen nettoluotonottoa/-antoa lukuun ottamatta swap- ja korkoterminisopimukseen liittyviä nettokorkomaksuja, jotka EDP-alijäämäraportoinnissa kirjataan korkomenoihin (alijäämään), mutta kansantalouden tilinpidossa johdannaisvelan muutosiksi (ei vaikuta alijäämään). Suomen kansantalouden tilinpidossa em. nettokorkomaksut on poistettu tilinpidon mukaisista valtion koroista tilastovuodesta 2003 alkaen. Tätä ennen raportoitu EDP-alijäämä vastaa suoraan kansantalouden tilinpidon alijäämää.

Swap-nettokorkomaksujen käsittelyä tarkennettiin syyskuun 2007 julkistuksessa siten, että swap-sopimusten ennaikaisista purkamisista saadut ja maksetut korvaukset jaksotetaan sopimusten alkuperäiselle voimassaoloajalle.

EDP-velkakäsite poikkeaa EKT95:stä sekä arvotuksen että kattavuuden osalta. EKT95:n mukaisessa rahoitustilinpidossa rahoitusvarat ja velat arvotetaan markkina-arvoon, sen sijaan EDP-velka arvotetaan nimellisarvoon. EKT95:n mukaisista rahoitusvaateista johdannaisia, kauppaluottoja ja siirtovelkoja ei huomioida velan kannassa, mutta ne otetaan huomioon velan muutokseen vaikuttavina erinä.



### Lisätietoja

Mira Lehmuskoski 09 1734 2708

Jukka Hytönen 09 1734 3484

Vastaava tilastojohtaja:

Leena Storgårds

rahoitus.tilinpito@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Julkisyhteisöjen alijäämä ja velka, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: [www.tilastokeskus.fi/palaute](http://www.tilastokeskus.fi/palaute)

---

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus  
puh. 09 1734 2220  
[www.tilastokeskus.fi](http://www.tilastokeskus.fi)

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy  
puh. 020 450 05  
[asiakaspalvelu.publishing@edita.fi](mailto:asiakaspalvelu.publishing@edita.fi)  
[www.editapublishing.fi](http://www.editapublishing.fi)

ISSN 1796-0479  
= Suomen virallinen tilasto  
ISSN 1799-5892 (pdf)